

Nr 207.

Av herr förste vice talmannen **Jeppsson**, om anslag för modernisering av befintlig och anskaffning av ny luftvärnsmateriel för vissa flottans äldre fartyg m. m.

I motioner till föregående års riksdag uttalade jag bl. a., att det, med hänsyn till Sveriges geografiska läge och kusttrakternas vitala betydelse och stora känslighet samt våra till förbindelserna över havet knutna livsintressen, framstode som försvarsväsendets främsta uppgift att kunna efter måttet av sin förmåga möta en fiende utanför vår vidsträckta sjögräns. Uppfyldes detta krav, skulle vårt försvar även erhålla de bästa möjligheterna att skydda sjöfarten i våra egna farvatten samt att upprätthålla ett tillfredsställande skydd av vår neutralitet vid krig mellan främmande makter. Därigenom skapades även en respektfaktor, som gjorde ett anfall på vårt land till ett synnerligen riskfyllt företag och därför skulle bliva av största fredsbevarande betydelse.

Vidare anförde jag, att förstärkningsåtgärder vore i första hand nödvändiga för de försvarsmedel, som i händelse av krigiska förvecklingar först måste tillgripas, och vilka samtidigt vore ägnade att skapa de omedelbara och därför i första hand avskräckande riskerna för en angripare samt möjliggöra etablerandet av en tillfredsställande neutralitetsvakt. Sjö- och luftstridskrafterna borde därför i främsta rummet tillgodoses.

Utvecklingen och händelserna ute i världen synas mig hava bestyrkt riktheten av dessa uttalanden. I alla länder, som äro beroende av havet, står samverkan mellan flotta och flygvapen i första planet, tillkomsten av luftstridskrafterna anses hava förlänat sjöstridskrafterna en avsevärt utökad effekt, och gentemot fientliga företag över havet — av vad slag de vara må — anses dessa stridskrafter tillsammans utgöra den naturliga och mest effektiva försvarslinjen. Krigshändelserna under det senaste året och de ansvariga statsmakternas fartygsbyggnadspolitik utomlands synas också hava ryckt undan grunden för de katastrofteorier, som med stor intensitet gjorts gällande — icke minst i vårt land — beträffande örlogsfartygs känslighet för luftanfall.

Såsom ovan framhållits, är vårt land i allra högsta grad beroende av de oss omgivande vattnen, varför det för försvarets effektivitet är av största vikt att våra sjö- och luftstridskrafter verkligen äro i stånd att fylla sina uppgifter.

Detta kan emellertid icke sägas vara förhållandet beträffande sjöstridskrafterna, främst på grund därav, att flottans fartygsbestånd genom otillräcklig ersättningsbyggnad blir i väsentliga delar alltmera föråldrad, men jämväl med hänsyn till — vad materielen beträffar — förefintliga brister av synnerligen allvarlig art ifråga om teknisk materiel och utrustning av olika slag. För att sjöstridskrafterna skola vara i stånd till effektiv verksamhet

såväl vid neutralitet som under krig fordras ovillkorligen att fullgod och modern teknisk materiel kan disponeras åtminstone till den omfattning som kan anses täcka minimibehovet. Särskilda utskottet vid 1936 års riksdag finner också i sitt utlåtande nr 1 (sid. 142) anskaffning av minmateriel, luftvärnsmateriel och ammunition m. m. för flottan vara av behovet påkallad. Några medel härför hava emellertid icke ännu ställts till förfogande annat än i ytterst begränsad omfattning.

Såsom förhållandet var vid världskrigets utbrott torde alltjämt såväl vid krig som under neutralitet flottans organisation komma att träda i verksamhet i ett mycket tidigt skede. Det ligger sålunda vikt uppå, att flottans materielanskaffning icke undanskjutes till mobiliseringsdagarna eller till den tidpunkt, då eventuell neutralitetsvakt skall träda i verksamhet — då är det för sent.

Med hänsyn till det oroliga läget ute i världen framstår det därför såsom synnerligen angeläget, att den nu pågående utredningen om flottans fartygstyper i möjligaste mån påskyndas och att dess resultat utan tidsutdräkt föranleder nödiga åtgärder. Vad åter angår övrig materielanskaffning synes det mig icke välbetänkt att ytterligare dröja med tillgodoseendet av de mest trängande behoven. Jag anser sålunda, att ett icke alltför knappt tillmätt anslag nu bör ställas till de marina myndigheternas förfogande för anskaffning av nödvändig teknisk materiel.

I motion till 1936 års riksdag, andra kammaren nr 779, anförde jag bl. a., att vissa moderniseringar voro nödvändiga för att flottans lokalstyrkor skulle kunna beräknas fylla sina uppgifter och att härvidlag behovet av luftvärnsanordningar vore särskilt betydelsefullt som skydd både för fartygen själva och för de områden dit de bleve förlagda. Marinförvaltningen hade beräknat kostnaderna för luftvärnsmaterielen å äldre fartyg till 745,000 kronor. Av detta belopp beviljade 1936 års riksdag 90,000 kronor, och i årets statsverksproposition begäres för ändamålet ytterligare 90,000 kronor. För verkställande av åsyftad anskaffning i hastigare takt synes emellertid det för närvarande återstående beloppet — 655,000 kronor — böra uppdelas på endast tvenne budgetår och sålunda under budgetåret 1937/1938 utgå med 90,000 + 238,000 = 328,000 kronor samt under budgetåret 1938/1939 med 327,000 kronor.

Utöver vad i statsverkspropositionen äskas för anskaffning i övrigt av teknisk materiel synes mig ett belopp av 3,000,000 kronor böra för ändamålet ställas till förfogande under budgetåret 1937/1938 att fördelas efter av de marina myndigheterna avgivna förslag.

Med stöd av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen för modernisering av befintlig och anskaffning av ny luftvärnsmateriel för vissa flottans äldre fartyg ville beräkna ett anslag av 655,000 kronor samt därav anvisa hälften, eller i runt tal 328,000 kronor, för budgetåret 1937/1938; samt

att för anskaffning av teknisk materiel för flottan måtte —
utöver vad i statsverkspropositionen för ändamålet begäres
— beviljas ytterligare 3,000,000 kronor för budgetåret 1937/
1938.

Stockholm den 23 januari 1937.

Ola Jeppsson.
